

TÉMA: E-LEARNING NA MU

Univerzitní učení je, jak známo, produktem evropského středověku, v době svého vzniku velmi pokrokovým a v průběhu staletí proesdším mnoha krizemi, které přivodilo často nejenom ustrnutí obsahu vzdělávání, ale také zastaralost jeho forem. Karl Jaspers píše, že intelektuální restruktura historických univerzit probíhá uvnitř starých forem jen velmi pomalu. Tam, kde formy učení zůstávají křečovitě zachovány, neměnné vůči nové realitě, pravda a skutečnost mohou mít nakonec již jen symbolickou povahu. Proto hledání nových metod vzdělávání není samoučelným hledáním změny za každou cenu, získáváním atraktivity per se, ale navozením prostředí intelektuální dynamiky nezbytného k uskutečňování základní ideje univerzity.

Jednou z takových metod je e-learning, učení podporované informačními technologiemi. Dramatický rozvoj této metody učení probíhá v České republice hlavně v komerčním prostředí, v zahraničí ovšem již dlouho existují virtuální i kamenné univerzity, které nabízejí získání diplomu formou plně distančního on-line studia. E-learningové kurzy předpokládá značný podíl samostudia – látka je vyložena za pomoci technologií (jako jsou interaktivní učební texty, audiovizuální prvky) a učitel nebo jen školený tutor je studentům k dispozici například pro dotazy či opravení jejich úloh. Rozšíření počítačové sítě dovoluje také simulovat sociální prostředí třídy – e-learningové systémy umožňují studentům kontaktovat se, diskutovat ze vzdálených míst, společně se podílet na řešení zadaného úkolu a tím si znalosti opakovat a upevňovat. Oba tyto hlavní rysy – užití technologií pro názornější výklad a využití IT pro procvičování a společnou práci – Masarykova univerzita hodlá rozsáhle využít v prezenční i kombinované formě studia.

Je známo, že klívka zapomínání informací získaných na běžných pre-

zenčních přednáškách je strmá – podle některých materiálů si po uplynutí několika týdnů student pamatuje průměrně jen 6 % přednesené látky. Z ekonomických důvodů není vždy možné organizovat v rámci výuky kontaktní semináře pro malé skupiny studentů, a proto použití e-learningových prvků – byť v drobné míře – pro obtížná místa kurzů či jako oživení a doplnění učebních aktivit může již nyní zvýšit kvalitu vzdělávání na naší univerzitě.

V červnu minulého roku byla schválena aktualizace Dlouhodobého záměru MU. Mimo jiné do něj byl začleněn tento bod:

„...v roce 2005 se MU zaměří zvláště na následující oblasti:

Rozvoj informačních technologií na celouniverzitní úrovni, zejména v souvislosti se správou sítě, informačního systému MU a využíváním techniky e-learningu a audiovizuální techniky při výuce. Zpracování metodiky pro využití e-learningu učiteli MU a doporučení standardů jeho nasazení na různých fakultách MU. Vytvoření tří pilotních e-learningových kursů, jejich marketing a praktické nasazení.“

Masarykova univerzita má pro projekt zavedení e-learningu velmi dobré předpoklady. V množství již vytvořených složitějších kurzů nejsme sice v rámci ČR dosud mezi prvními, ale máme vynikající technologickou základnu a připravené učitele. Pět let povinného používání elektronické studijní administrativy již pomohlo překonat ostych – většina učitelů je schopna komunikovat e-mailem, elektronicky zveřejňovat materiály, pracovat s elektronickým záznamníkem učitele, korespondenčně diskutovat se studenty a podobně. V následujícím období bude systémem doplněn o nové možnosti a zejména bude vytvořen přehledný webový prostor s metodikami, doporučeními a příklady, které

učitelé odpoví na nezbytné metodické otázky spjaté s e-learningem (jak v celosvětových knihovnách nalézt animace k problémovému tématu kurzu, v jakém formátu napsat výukový text, aby byl didakticky vhodný, jak začlenit audionahrávku, jak s nejmenším úsilím zorganizovat například každotýdenní diskusi nad problémovou úlohou atp.).

Cílem Masarykovy univerzity je rozsáhlé nasazení e-learningu na různých úrovních výuky a vzdělávání. Každý učitel by měl mít institucionální podporu pro zavedení e-prvků do svého kurzu a pohodlný přístup k nástrojům usnadňujícím administrativu kurzu (např. elektronické zkoušení a opravování písemných prací). Každý student by měl mít k dispozici přinejmenším komunikační a svépomocné nástroje, pokud je učitel e-learningově málo aktivní nebo pasivní. Na některých fakultách očekáváme prudký rozvoj celoživotních (placených) studijních programů, kde budou využity ucelené e-learningové kurzy a zkvalitnění programů v kombinované formě studia.

Posun od spíše „nadšeneckého“ studia k plošnému použití je již ambiciózní vize. Pro její zajištění chce naše škola využít jako základ svůj unikátní studijní systém IS MU, jehož technologické parametry podporují uskutečnitelnost tohoto záměru. V průběhu roku 2005 dojde k začlenění zkušeností s dosavadními menšími systémy (systém Moodle, Studium On-Line) a dalším rozvoji. Důraz na integritativní aspekt klade také celouniverzitní rozvojový projekt MŠMT, v jehož rámci vzniklo Centrum pro podporu e-learningu, na jehož práci se podílejí zástupci všech fakult. Toto strategické rozhodnutí by mělo ve střednědobé perspektivě posunout Masarykovu univerzitu, co se týče rozsahu a kvality e-learningu, mezi nejlepší školy v republice.

Zuzana Brázdová,
prorektorka pro studium